

FOLDEN
BLØMSTERSTUDIE Ms.

Doris papaske

STENHUGGEREN

medlemsblad

for

JYSK STENKLUB

AMATØRGEOLOGISK FORENING

AARHUS

MEMBER OF DANISH AMATEUR GEOLOGICAL UNION

16 årgang nr 1

april 1990

total nr 48

SPREDTE INDTRYK FRA GENERALFORSAMLINGEN.

Sven Sønnichsens dirigentevner kom på prøve, da vi siksakkede os igennem generalforsamlingen i marts.

Formandens beretning var ret hørbar, senere på mødet kneb det at følge med, efterhånden som forvirringen og de indbyrdes samtaler tog til. Af emner kan nævnes, at mineralrenseren ikke var købt, ej heller plansliberen, men det bliver den vistnok. Formanden opfordrede til brug af navneskilte på møderne. Naturhistorisk Museum har tilbudt montreplads i forhallen i festugen. Der er indsendt ansøgning om mere plads til værkstedet, og Erik har meddelt, at han fra næste sæson kun kommer på værkstedet, når han har lyst. Hans Jørgen Mikelsen tilbød i øvrigt at hjælpe med at vedligeholde maskineriet.

Kassereren var endnu ikke mødt, da regnskabet skulle aflægges, men han kom straks efter, at vi havde genvalgt ham. Anker Svendsen blev så valgt til sekretær, men han kom alligevel ikke. Han afløser i øvrigt Doris Valgaard, som ikke ønskede genvalg. Og nu synes vi nok, det er på sin plads at takke Doris for de mange år, hun trofast har taget sin tårn i klubben. Det var jo Doris, der skrev, ringede, aftalte, kopierede, førte lister, forsendte, arkiverede, rykkede, delte blade og skrivelser rundt, passede slibehold, bød nye medlemmer velkommen og mange andre ting.

forts. side 2.

BARBARA MOLLER PEDERSEN

ENERGIVEJ

nr. 433194.

Bestyrelsessuppleanter blev Inger Clausen og Søren Bo Andersen. Sinne Rønn Mikkelsen og Kaj Brøsted blev valgt til revisorer, og suppleant blev Hans Jørgen Mikkelsen.

Da nu kassereren var kommet, godkendte vi naturligvis regnskabet.

Der var ingen indkomne forslag - eller var der? Et ordspinderi om abonnering på tidsskrifter medførte ingenting. Bestyrelsens forslag om kontingentforhøjelser blev delvist begravet. Kontingentet for 1991 bliver 80 kr for enlige og 120 kr for par. Men det bødes der for - så et forslag om tilskud til bustur til Nordjylland blev halet fra generalforsamlingens afgørelse over på bestyrelsens bord.

Da redaktøren sniger sig ud ad bagdøren, blev der oprettet et redaktionsudvalg bestående af: Eva Rudolf, Ejnar Sørensen, Dolly Jacobsen og Anny Hildebrandt. Spørgsmålet om styring af tidsskrifter blev ikke løst på mødet, men senere har Grethe Weinkouff påtaget sig opgaven. Formanden indbyder til konkurrence om en ny forside til klubbladet. Klubbens mikroskop havde ikke fået lov til at komme med til generalforsamlingen, men måtte pænt blive hjemme i Værum.

Det hele må alligevel være gået ret pænt til, for dirigenten takkede da et par gange for god ro og orden, inden vi gik hjem.

H.W.

TUR MED BUS.

Kedeligt, at spørgsmålet for eller imod tilskud til den påtænkte årlige bustur ikke kom til afstemning blandt medlemmerne på generalforsamlingen.

Hermed er turen opgivet fra min side !

Hanne Sønnichsen

ROS TIL RIIS.

Betty Riis Jensen meddeler, at det er slut med plastkasser. Nu har hun jo også efterhånden forsynet os alle gennem flere år. BRAVO. H.W.

TEGNEKONKURRENCE.

Da vi fra september udtræder af DAGU, skal vi have ændret hovedet på vort klubblad. Vi opfordrer derfor medlemmerne til at finde tegnesættet frem og prøve at lave en helt ny forside til STENHUGGEREN.

Tegningen skal laves på et A4 eller A5 ark, og kunstværket må ikke signeres - i stedet vedlægges et løst ark papir med afsenderens navn. Vi vil derefter nummerere begge ark (med samme nummer!).

Resultatet af anstrengelserne kan afleveres til et bestyrelsesmedlem til september- eller senest oktobermødet. De indkomne forslag vil blive hæftet op til julemødet, så vi kan stemme om resultaterne.

Der er 2 fl. rødvin til vinderen og 1 fl. rødvin til nr 2.

LAD OS SÅ SE ALLE JERES TALENTER

Buus

MESSETIPS 1990.

19/20 maj	Sten- og mineralmesse i Egersund.
16/17 juni	Mineralmesse i Kopparberg.
7/8 juli	Sten- og mineralmesse i Bardu.
21/22 juli	Stenmesse i Skagen.
4/5 august	Mineralmesse i Långban.
25/26 august	Sten- og mineralmesse i Hamar.
1/2 sept.	Ry-messe.
15/16 sept.	Mineral-, smykke- og fossilmesse i Hannover.
22/23 sept.	Sten- og mineralmesse i Moss.
22/23 sept.	Mineral- og fossilmesse i Clausthal-Zellerfeld, Harzen.
20/21 okt.	Stenmesse i Randers.
3/4 nov.	Mineral- og fossilmesse i Forum i København.
17/18 nov.	Mineralmesse i München.
7/9 dec.	Hamborg-messe.

TUR TIL HINGE OG ØST.

Lørdag den 9. juni arrangerer klubben en tur til Hinge og Øst, der begge ligger ca. 10 km. syd for Randers. I Hinge ligger fabrikken Dansk LECA og i Øst FIBO. Begge fabrikkerne ligger ved den stribe af plastisk ler, hvis dannelse startede i slutningen af Palæocæn og fortsatte op gennem Eocæn. Der er lag af forskellige slags ler, nogle iblandet aske, som ikke er særligt anvendelige. Af den renere ler fremstilles på Dansk Leca udelukkende LECA granulat (Light Expanded Clay Aggregate), der hovedsagelig bruges som isoleringsmateriale ved byggeri. FIBO fremstiller samme slags materiale. Det vides, at i hvert fald LECA med sit nuværende areal og det, man har forkøbsret til, har materiale til mindst 50 års forbrug.

Det er aftalt med teknisk direktør Søren Tousgaard på LECA, at vi mødes med ham ved fabrikken kl. 10.00 præcis, hvor Tousgaard fortæller os lidt om starten af den nuværende fabrik og fremstillingen af LECA-produkter. Derefter vil der blive en kort rundvisning på fabrikken, hvor vi bl.a. vil få mulighed for et kig ind i "Dantes Helvede" - sådan forestiller jeg mig det i hvert fald. Det drejer sig om den store rotareovn, hvor granulatet tørres og brændes ved ca. 1150°C.

Herefter vil vi blive sluppet løs (på egen regning og risiko) i lergraven. Der er tidligere fundet tungspatboller - sædvanligvis flækkede - med masser af dejlige små tungspatkrystaller indeni. Der er også lejlighedsvis fundet hjattænder. MEN - for der er et men - der graves jo efter ler hele tiden, og hvor bollerne befinder sig, man kan ikke vide, så det gælder om at være optimist.

Når vi har været gennem lergraven og fundet/ikke fundet, hvad vi søgte, kører vi over til Randersvej, hvor vi har fået lov til at gå ind i FIBO's lergrav for at lede efter gips. Der er formentlig ingen af dem, der interesserer sig for at samle mineraler, der ikke har hørt de begejstrede beskrivelser af de dejlige gipskrystaller derfra. Men som sagt, her må man også have optimismen med, for ved FIBO skrabes der også hver dag, og nøjagtig hvor gipsen befinder sig, ved vi ikke. Der er også tidligere i h.t. Schnetler fundet fossiler ved FIBO.

Skulle vi ikke finde noget, får vi antagelig alligevel en god dag, det er jo også hyggeligt at mødes uden for Åby bibliotek engang imellem. Men HUSK gode gummistøvler, der tåler at blive temmeligt snavsede, samt praktisk tøj, f.eks. regntøj, der kan vaskes bagefter.

Skulle det - mod forventning blive stærkt regnvejr dagen før eller tidligt om morgenen 9/6, aflyses turen, idet lergravene er som skøjtebaner efter regn.

Tilmelding til Eva Rudolf, tlf. 86-251024, senest den 31. maj. Jeg vil så forsøge at koordinere kørslen.

Mødetid og sted: Senest kl. 09.15 på P-pladsen ved Viby Torv (nærmest kirken).

Eva Rudolf

DANEKRÆ.

Fra 1. januar 1990 er følgende gældende:

Den, der i Danmark finder en botanisk eller zoologisk genstand af fossil eller subfossil oprindelse eller en geologisk genstand af enestående videnskabelig eller udstillingsmæssig værdi, skal tilbyde staten genstanden.

Genstanden skal afleveres til enten Botanisk, Geologisk eller Zoologisk Museum i København, eller til et andet statsligt eller statsstøttet naturvidenskabeligt museum.

Ønsker staten at erhverve genstanden, fastsættes en godtgørelse til finderens eller den, der besidder genstanden, af Statens Museumsnavn. Godtgørelsen fastsættes under hensyn til genstandens værdi og sjældenhed samt til den omhu, hvormed finderens har sikret genstanden.

Ovenstående finder man i museumslovens § 36 b, og så har vi det begreb, der meget rammende er blevet kaldt "Danekræ". Det betyder i praksis, at enestående fossiler, subfossiler og geologiske fund skal tilbydes relevante museer til vurdering, før ejerforholdet kan opklares. Kan vi selv beholde fundet, eller skal staten overtage sjældenheden til forsknings- eller udstillingsbrug?

Når folk finder gamle mønter i hobetal, bronzeøkser og lignende, er de sjældent i tvivl om, at det drejer sig om sager, som staten har forsteret til - altså danefæ.

Men hvad med danekræet? Man aner, at det bliver en vanskelig lov at administrere. Ikke mindst på grund af det almindelige ukendskab til emnet.

Men en ting synes loven at have sat en stopper for: og det er udlændinges systematiske huseren i danske geologiske forekomster, der har været en sand guldgrube for professionelle opsamlere. Gid loven må virke som en prop i hullet.

Buus

CIRKULATION AF TIDSSKRIFTER OG KLUBBLADE.

Klubben abonnerer på en række geo-tidsskrifter, som cirkulerer mellem medlemmer, der er interesserede. Ligeledes får vi klubblade fra de andre stenklubber tilsendt. Har du lyst til at være med i kredsløbet, så tal med:

Grethe Weinkouff, tlf. 86 12 27 24.

Ikke alle tidsskrifterne kommer regelmæssigt. Efter endt cirkulation havner de i klubbens bibliotek, hvor du også kan låne dem ligesom vore bøger.

Der er tale om:

VARV	dansk.	
NAGS NYT	norsk	(Ændrer nok navn i nær fremtid)
LAPIS	tysk	
DER AUFSCHLUSS	tysk	
FOSSILIEN	tysk	

DANEKRÆSLYS.

Med 48.000 vættelys - blev Niels det store TV-gys.

AKTIV FERIE**"Guldgravertur i Nordskandinavien"**

14-dages bustur i uge 33-34 med overnatning i hytter og telte.

På turen besøges Skandinaviens eneste aktive guldmine og smelteværk, hvor vi følger guldets vej fra råmalm til barre.

Under et 3-dages ophold i Laplands ødemark vasker vi selv guld i et af Finlands rigeste guldområder.

Herudover besøges spændende mineralforekomster, hvor vi går på jagt med hammer og mejsel.

Turen ledes af guldekspert og erfaren malmgeolog.

Deltagerantal max. 20 pers. Pris kr. 7.400.

Afrejse fra København søndag d. 12. august 1990.

Tilmelding inden 1. juni 1990.

Yderligere oplysninger, program og tilmelding:

Henvendelse Nils Esser, tlf. 53 63 37 35 eller Uffe Witt, tlf. 42 64 34 30 efter kl. 17.

STENMESSE I RANDERS.

Jyske Stensamlere formåede i 1989 at få et stenmarked op at stå i Randers. Det blev en ubetinget succes med ca. 1.000 besøgende på 1 dag. Det viste sig imidlertid, at pladsen var for trang, hvorfor vi har udvidet til en 2 dages stenmesse, men stadigvæk med hovedvægten på amatørudstillere, der gerne fortsat skal være i overtal, hvilket vil give en mere nuanceret messe.

Messen behøver absolut heller ikke udelukkende omfatte sten, men også gerne andre beslægtede emner, f. eks. rav, horn, ben, skind, porcelænssmykker, perlearbejde m.v.

Tidspunktet viste sig at være fortræffeligt, hvorfor vi igen i år har valgt sidste weekend i efterårsferien:

20. - 21. oktober 1990, begge dage fra kl. 10 - 17.

Stedet bliver Ulvehøjhallen i Haslund, en forstad til Randers. Der er tale om en god messehal med fine cafeterieforhold. Bybussen går til døren, og der er kun få hundrede meter til motorvejen. Hallen er således nem at finde for bilende gæster.

Yderligere information om messen bliver udsendt senere, men notér allerede nu datoen, ligesom vi også gerne tager imod tilmeldinger fra udstillere.

Kontaktpersoner:

Jytte Hillersborg, Lundbergvej 3, Værum, 8900 Randers. Tlf. 86 44 51 98

Hanne Sønnichsen, Agernvej 115, 8330 Beder. Tlf. 86 93 71 13.

Her blev der ikke plads til et indlæg fra JYSKE STENSAMLERE, men hvis du vil vide noget om dem, kan du kontakte: Jytte, 86 445198 eller Alis, 86 461609.

REDAKTIONSSKIFTE.

Så er tiden inde til at takke læserne for en omfattende overbærenhed. Har jeg provokeret nogle i ny og næ, er noget dog opnået. Tak for interesse og indlæg fra free-lancerne og alle I andre. Tak for behageligt samarbejde med Grete, Hanne, Dolly, Bente og Eva. Læserne kan trøste sig med at være i de bedste hænder ved det nye redaktionsudvalg. Held og lykke ønskes for begge parter.

Henry Weinkouff

24 1+2/3
SKAGEN 21/22/7.

MUNKHED VOKSTED SLUT. 2/5 96

PROGRAM FOR JYSK STENKLUB. Sommer/efterår 1990.

FAXE
19/5

- Lø 9/6 TUR til Hinge og Ølst - se nærmere side 4 - 5.
- Lø 8/9 KLUBMØDE på Åby Bibliotek. Vi kigger på sommerens fund. Det traditionelle møde, hvor vi finder ud af, både hvad de andre og vi selv fandt.
- Lø 13/10 KLUBMØDE på Åby Bibliotek. Gemmolog Kirsten Brødsgård vil fortælle om Grønland - stort og småt.
- Lø 10/11 KLUBMØDE på Åby Bibliotek. Forfatteren til "Værd at vide om forsteninger", geolog Palle Gravesen, holder foredrag om fossiler.
- Lø 8/12 KLUBMØDE på Åby Bibliotek. Det årlige julemøde og lotteriet med det righoldige udbud af gevinster. Desuden skal vi kåre vinderen af efterårets tegnekonkurrence om forsiden til "STENHUGGEREN", og som tidligere vil Dolly julehygge om os alle.

Til møderne medbringes egen proviant. Fra kl 13.00 er der åbent for handel, bytning, stensnak og sten på bordet. Klubmødet starter kl 14.30, og foredraget er kl 15.00.

ADRESSER:

- Formand, Annie Buus, Rugbjergvej 14, Stautrup, 8260 Viby J. tlf 86 281113
- Sekretær, Anker Svendsen, Herredsvej 81, 8210 Århus V. 86 158192
- Erik Jensen, Plutovej 8, 8270 Højbjerg, medlem af best. 86 149521
- Jørgen Borup, Teglgårdsvej 27, 8270 Højbjerg, medlem af best. 86 110041
- Kasserer, Ingemann Schnetler, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå 86 467282
- Jysk Stenklub, giro 1217380, Fuglebakken 14, Stevnstrup, 8870 Langå.
- Klubblade fra andre stenklubber bedes sendt til:
- Grethe Weinkouff, Marselis Boulevard 30, 6. etage, 8000 Århus C. 86 122724
- Redaktionsudvalg:
- Eva Rudolf, Janesvej 5, 8220 Brabrand 86 251024
- Ejnar Sørensen, Capellavej 18, 8270 Højbjerg 86 143718
- Dolly Jacobsen, Augustenborggade 19, 8000 Århus C. 86 143461
- Anny Hildebrandt, Thorasvej 8, Kysing Næs, 8300 Odder. Bladfordeling 86 933265

Indlæg til næste nr skal være redaktionsudvalget i hænde senest 6/8-1990.